

Trung tâm WTO và Hội nhập

Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam

HIỆP ĐỊNH ĐỐI TÁC TOÀN DIỆN VÀ TIẾN BỘ XUYÊN THÁI BÌNH DƯƠNG

Tóm tắt Chương 19 – Lao động

Chương này quy định về các nguyên tắc liên quan tới lao động và một số vấn đề khác liên quan (đặc biệt là cơ chế giải quyết tranh chấp lao động).

Các nguyên tắc về lao động

CPTPP chủ yếu viện dẫn tới các tiêu chuẩn lao động trong *Tuyên bố 1998 của ILO về Những nguyên tắc và quyền cơ bản trong lao động* và các vấn đề về điều kiện lao động. Cụ thể, CPTPP yêu cầu các nước thành viên phải đảm bảo trong pháp luật và thực tiễn của mình các nguyên tắc về quyền lao động thuộc 02 nhóm sau đây:

(i) **Nhóm các nguyên tắc trong Tuyên bố của ILO năm 1998**, bao gồm:

- Quyền tự do liên kết và thương lượng tập thể của người lao động và người sử dụng lao động
- Xóa bỏ lao động cưỡng bức và lao động bắt buộc
- Cấm sử dụng lao động trẻ em, xóa bỏ các hình thức lao động trẻ em tồi tệ nhất
- Xóa bỏ mọi hình thức phân biệt đối xử về việc làm và nghề nghiệp

(ii) *Nhóm các nguyên tắc về điều kiện lao động “chấp nhận được”*

Nhóm này bao gồm các quy định về lương tối thiểu, giờ làm việc, các vấn đề về an toàn lao động và sức khỏe của người lao động.

Mặc dù CPTPP yêu cầu các nước Thành viên phải có quy định về các vấn đề này nhưng CPTPP lại không ràng buộc các nước ở cách thức cũng như mức độ (ví dụ không quy định cụ thể “điều kiện lao động chấp nhận được” là điều kiện nào), vì vậy việc thực hiện là linh hoạt, tùy thuộc vào giải thích của từng nước. Pháp luật Việt Nam hiện đã có các quy định về những vấn đề này.

Liên quan tới việc thực thi các nghĩa vụ trong Chương lao động, Việt Nam đã đạt được thỏa thuận với các nước CPTPP (tại các Thụ song phương) về các nội dung sau:

- Việt Nam phải thực hiện ngay các nghĩa vụ trong Chương lao động ngay khi CPTPP có hiệu lực với Việt Nam
- Trong vòng 03 năm kể từ khi CPTPP có hiệu lực với Việt Nam, các nước cam kết không áp dụng trừng phạt thương mại đối với Việt Nam nếu họ có khiếu kiện Việt Nam theo Cơ chế giải quyết tranh chấp cấp Nhà nước trong CPTPP về việc vi phạm nghĩa vụ Chương lao động;
- Liên quan tới các nghĩa vụ về tự do liên kết và công nhận một cách thực chất quyền thương lượng tập thể, trường hợp có khiếu kiện Việt Nam, các nước cam kết:

+ Trong vòng 05 năm kể từ khi CPTPP có hiệu lực với Việt Nam: Không sử dụng tới các biện pháp ngừng nhượng bộ trong CPTPP ;

+ Trong vòng từ năm thứ 5 đến năm thứ 7 kể từ khi CPTPP có hiệu lực với Việt Nam: Sẽ xem xét việc có áp dụng biện pháp trừng phạt thương mại không trong khuôn khổ Hội đồng lao động của CPTPP .

Các cam kết khác về lao động

Bên cạnh các quy định về các tiêu chuẩn lao động, CPTPP có một số cam kết khác liên quan tới lao động, trong đó phần lớn là các cam kết mang tính khuyến nghị (không bắt buộc) về việc cải thiện điều kiện lao động, hợp tác giữa các nước CPTPP trong lĩnh vực lao động...

Tuy nhiên cũng có một số các cam kết bắt buộc, ví dụ cam kết về việc thiết lập cơ chế để các tổ chức, cá nhân có thể đệ trình các yêu cầu về các vấn đề liên quan tới việc thực thi Chương lao động của CPTPP và các cơ quan Nhà nước phải cân nhắc, xem xét trả lời các đệ trình này phù hợp với pháp luật của các nước thành viên.

Đặc biệt CPTPP quy định một quy trình riêng để các nước CPTPP tham vấn với nhau và giải quyết các vướng mắc liên quan tới việc thực thi Chương Lao động của CPTPP trong khuôn khổ Hội đồng Lao động của CPTPP; chỉ khi tranh chấp không thể giải quyết theo quy trình này thì các nước CPTPP mới có thể sử dụng tới quy trình Giải quyết tranh chấp Nhà nước – Nhà nước trong CPTPP.

Các cơ chế xử lý tranh chấp về thực thi Chương lao động

Liên quan tới cơ chế giải quyết tranh chấp trong thực hiện các cam kết về lao động, Chương Lao động của CPTPP và Thư song phương về lao động giữa Việt Nam và các nước CPTPP dự liệu 02 cơ chế xử lý:

(i) Cơ chế chung

Theo quy định tại Chương lao động, cũng giống như các nước CPTPP khác, trường hợp Việt Nam không thực hiện các cam kết của mình trong Chương Lao động, các nước CPTPP có quyền kiện Việt Nam theo thủ tục giải quyết tranh chấp tại Chương lao động (Hội đồng Lao động của CPTPP) và sau đó là theo thủ tục giải quyết tranh chấp cấp Nhà nước trong CPTPP.

(ii) Các cam kết đặc thù

Ngoài cam kết về lao động chung trong CPTPP như các nước khác, Việt Nam có cam kết với các đối tác trong CPTPP tại các Thư song phương, trong đó chủ yếu liên quan tới việc giải quyết tranh chấp lao động trong trường hợp các đối tác này có khiếu kiện với Việt Nam.

Các cam kết này chủ yếu là các ngoại lệ liên quan tới việc không sử dụng biện pháp ngừng nhượng bộ (3 năm, 5 năm tùy trường hợp) và chỉ sử dụng Hội đồng lao động (đối với tranh chấp về quyền tự do liên kết của người lao động, trong thời gian từ năm thứ 5 tới năm thứ 7). Nội dung chi tiết nêu tại Câu 71.